

Stenica

Kwestjonaryjusz

do Nr 1148936 Szep. Szkolnego w Pawoku

Do

Inspektora Szkolnego

Stwierdzenie...
a...
daty 26.10.1907

Pawoku

W załączeniu przesyłam
Kwestjonaryjusz wraz
z 5 załącznikami.

Prussin
ucznik.

[Faint, mostly illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

1.
Kwestjonariusz

do Nr 1148/36 Gusp. Szkolnego w Ławoku.

Stexiuce pow. leskiego zamieszkuje Polacy, Rusini i Żydzi.
a mianowicie: Polaków 42 osoby, Rusinów 910 i Ży-
dów 36 osób.

Starsi uważają siebie Leukami zaś młodszy Ukrain-
kami.

Najbogatsi posiadają 40 morgów, najbiedniejsi 4 morgi
ziemi. Większość posiada gospodarstwa 24 morgowe
i 12 morgowe.

Wies' położona w wąwozie o obu brzegach potoku ze
wszystkich stron otoczona górami - od wschodu góra
Lipowiec, od południa Dział, od północy Kiczera
zaś od zachodu w stronę Baligródu strąta. Przez wies'
biegnie droga gminna od Baligródu do Radziejowej
Góry porośnięta lasami w których przeważa jodła
mniej świerków, a liściszystych buki, bardzo mało
dębiny i jasionów, zaś grabiny w lasach lutejszej
gromady zupełnie nie spotyka się. Natomiast
można tu znaleźć wiele javorów.

Gleba: glina górska, pływka, skąpa popielawa.
Wierchołkami ciągną się tuż i pastwiska z bliższe
mniej więcej do potoku.

Ze zwierzymy drisko żyjącej są tu jelenie, sarny,
zające, lisy, borowki, kuny lesne i słowowe, wie-
niorki i przechodnie driki i wilki.

Żywność ludność lutejsza zdobywa przez
uprawę roli. Są to ryż ornie, pszenica, oziwa i jęcz-
mień, orkisz i oves (rossa wojowej). Sadzą

ziemiaki i rozrywa się rozporozekchiwac' uprawa
 buraków pastewnych. Ziemiaki sadzą po nawożeniu
 w żytniskach rzadziej w koniaryskach. Sieją też bob, ko-
 nopie i len. Żyta sieją w ugorach przeważnie na
 nawozach pastewnych, mało na oborniku na-
 turalnym. Orzenie sieją w kartofliśkach bez
 nawozów sztucznych i w koniaryskach przy nawo-
 żeniu gnojem lub nawozem sztucznym. Jęczmień
 i orkisz sieją w kartofliśkach i pszenicyzkach.
 W zbiorach zianych na nawozach pastewnych sieją
 razowe koniary. Opsy sieją w polach podległych
 i najdalej wzniesionych od wsi i razowe prawie w tych
 samych miejscach bez nawozów i w trzecich i czwar-
 tych polach.

Na kartofle w jeniei pokładają pole /orka przytkaj/
 na wiosnę bronują, rozrzucają gnoj i głęboko
 przeorują i sadzą.

Z narzędzi rolniczych używają: żyrnjacych pługów,
 drewnianych bron, kosy, sierpy i motyki wy-
 robiane przez miejscowych kowali. Wsoto ze zru-
 lerionych kul arcuatiwch, cepy do utoczenia
 zboża. Używają też utocarni poruszcanych kosiem.
 Głodoble bydła: Bydło rygate, owce, kozy, hodują siwie
 i konie, dawniej trzymali woły.

Drob: kury zwykłe, gęsi i kaczki.

Przez wieś przepływa potok Stuzińska biorący początek
 w lesie tutejszej gromady. W potoku wozna spotkani'
 wielkie okazy potroga. Rybołówstwem wlat tu nie trudni
 się z braku ryb.

Różne produkty przewozi się w stodołach, na
 strybach domów i wozach, okopowe w piwnicach
 wianych sklepaniu.

Stodoły i woz przeważnie nie zamyka się a stroja -

ni podwórza a wocy są psy, które licznie a tej
miejscowości są trzymane. O ile się wzięła zaulekó, to
są to kłodki zelezne.

Yadają trzy razy dnia. Rano je się obfity t. z.
obiad, a potudnie jedzą mniej i strawy przegoto-
wane rano, a wieczorem też lżejszy posiłek ciepły.

Potravy: kapusta, ścieranka z ulekiem, kluski
z kapustą, kluski z kartoflami, pirogi z kartofla-
mi lub z kapustą, krupy orkiszowe, pszaki
jęcmienne i kartofle. W święta gotują ryż, pirogi
rasani mięso i kawa.

Produkty zwierzęce ochraniają od zniszczenia przez
nasolenie i wędzenie.

W uciążliwej pracy wstępują się do sielki,
kłodniczostwem i stolarstwem.

Płotna konopne i linciane wyrabiają a więcej na
nawłatach rzeźnych.

Strój ludowy. Tak uszyty jak i kobiety eu-
pejskie nie uoszą a ubierają się po wiejsku.

Chaty drewniane, kryte słomą, pod jednym dachem
dom mieszkalny, sieni, komora, stajnia i stodoła.

Mieszkanie składa się z dwóch izb z piecem kuchennym
i tak również alkierem z piecem ogrzewalnym. Urządzenie

izb przywieszonych składające się z pewnej ilości
łóżek drewnianych, pobionych a domu, statki-sterygi,
ławek umocowanych do ścian i kredensów.

Z użyciem używają brzojski zelezne, blaszane i gli-
niane miski, gliniane garunki i porcelanowe dres-
wiane tyki. Na ścianach obrazy świąteczne i domskie

fabrykacji bez żadnej wartości i smaku. Zmiesz
ordob nie spotyka się. W chatach przeważnie czysto,
główniejszej uwyją się a niedziela lub a sobota albo
ter przed świętem. Bielizna pierze się raz a ty

godzin na potoku i parzy się w tak zimnych
kwaterach / uwarzyć drewniane, po zwołeniu białym,
złotem wody i rozprawy popiołem wrzucić roz-
palone kamienie /.

Ważyma rzecz się latem w potoku, zis i zimie
w sebrkach wziętych też do mycia się i prania
sierki dla krów.

Woda czystsza ze studni, niż w potokach.

1) rym. We wsi znajduje się cerkiew wybudowana w pierwszej
połowie XIX wieku - drewniana, kryta blachą, dawniej-
szą też drewnianą wybudowaną w roku 1935.

2) klasowa szkoła, kooperatywa i czytelnia.

Rysunki cerkwi, dawniej i choty sąsiedzi się.

Ludność wsiada językiem ruskim z wyjątkiem
wsi Temkowskiej.

To kwestionariusz alfabetyczny spis wygra-
dów Temkowskich w porównaniu z Tutejną wsią.

Wzmianka z osobą zmarłego to wiersz tu up. że gdyby
w tym roku w kłótni zmarł jakiś domownik po-
sadowski kurę na jajach, to zmarłemu byłaby ciężko
leżeć w grobie, gdyż miałby ciężar na piersiach.

Nie sadzą też w tym roku siewu domownika
crossu ku, bo nie rodnęły się przez siedem lat.

Na oknie stawa się woda w miseczce, by się dusza
zmarłego wykładała.

Przebieganie up. gdy na jordanu pada gęsty śnieg
to w tym roku będą częste bуре i gromy.

W lutym sopte drugie na dachach świąteczny o uro-
dzeniu dorodnej i drugiej warstwy.

W marcu na ile tygodni przed Zwiastowaniem
Matki Boskiej wyjadą żaby, to w tydzień tygodni się
schowają, bo będzie jeszcze zimno.

Jak kukudka przyleci do górnego lasu ty. wiosni-
/.

niętego, to będzie w tym roku głód.

Pobożność tej miejscowości objawia się w formach religijnych i w wykonywaniu praktyk religijnych a u mnie w starożytnych jest prosiwca.

W odpustach biorą udział ołta i dziecięce wesołości nie z pobożności a odpusty tu w górach odbywają się dość często. Modlą się w cerkwi i kościołach a w domu wypróbowy pacien adurowiały wypróbowanie podmas jakieś pręty.

Ludności lekarzom i weterynarzom nie wierzy a stara się leczyć w ziołach i w niektórych wiejskich doktorów a najczęściej w wiejskich akurerek. W ostatności i w groźnych chwilałach dopiero udają się do lekarzy.

Belogoromnie chorych bardzo przywytyma a odżywianie to mleko i przy większej słabości to ubita najgorza kura, często kurczak kiełbasy i piwo.

Jako lek to łuski laku, spalnie lusu przy różnej kaducie i kuracie uowcem kurzym. Zresztą przy określeciu choroby kupują u aptekarzy różne leki. Kalery tu ^{jako lek} woda nabrana przed wschodem słońca, by wikt nie widział ze źródła ozwanego przez wróćka.

z) ^{picioni} W pieśni obrzędowych weselnych podają pieśni jakie tu śpiewają.

Obok narwiśka kowidy gospodarz ma jowre przemiśko pochodzące od przywar, pochodzenie / up. do makura / wyglądu lub miejsca / up. z pod barcha /

W związku z ubezpieczeniem do nkoży, to rodzice posyłać dzieci chętnie w okresach czasu wolnych od pracy w polu i panem bycia.

Obserwując ludzi w crosie uoboiństwa w cerkwi nie widzę tej prawdziwej i głębokiej pobożności a powiedzenia takie

u.p. „nie musi się rozpytywać każdego na spowiedzi
poniedziałek” nie śniadają, też o religijności.

Co do moralności matczyńskiej, to do rzadkich
wypadków należy np. zdrada matczyńska.

Moralność prawną, to również tu rozumiesz, bo
ukrócić drzewo w lesie przyszkolony nie należy
podległy ich przekroczenia do przestępstwa.

Ukarać arendę za kradzież lasu, nie uważają za
kwestię.

Wzajemnym zgrupowaniem nie widzę solidarności
o ile to nie jest połączone z korpusem materialnym
i w rodzinie korpusem materialnym przeważa
moralność rodzinna, i na tym tle rozgrywa się
wiele konfliktów, które rozstrzygnięć koniecznie
w sądach.

Przy spotkaniu na ulicy przedmawiają się
chwilniczym Bogu lub wręcz „Stożeniu”, „Jaka sta
mają, czy zdrowy” odpowiadają, „Dobre
szwanta Bohu, czy wy zdrowy?”

We wsi znajduje się kooperatywa „Jedność” do
której jednak wielu nie należy oraz wyjątkowo
„Prosiwa” jednak zebraniem i wyjątkowo odbywają się
tylko organizacyjne a cateringowe wyjątkowo
ograniczone się do zebrań. Ostatnio musi
odbyło się kilka przedstawień.

Wpłynęła na ludność w kierunku politycznym
sympatia miejscowy proboszcz i diak, który
dość czynnie popiera ukraińszczyznę.

W Lwówcu, dnia 29 maja 1936 r.

Rostko
Kania.

Porównanie wyrazów Łemkowskich z cytanki
 Łemkowskiej z wyrazami tutejszej gwary używanej
 przez dzieci szkolne i ludności starszą.

Wyrazy w bukwanie	Wyrazy używane w tutejszej wsi.	Wyrazy w Łemkow- skim bukwanie.	Wyrazy używane w tutejszej wsi.
gou	gin	ni	neni
gusba	gusba	ny	eny
gen	gen	nan	neto
guccka	kuccka	Mopusca	Mopusca (Mopusca)
gocpi	gocpe	munam	munam
guc'	guccka	mez	nig
gotyrom	baram	perungu	perungu
gorza	lagna	ogivotom	gubratom
gredin	gredino	neibeme	neibememe
gorum	gorum (kama)	namo	meto
lagatom	lagatom	omkyur	bigkyut
gredob	gredib	osper	osper
icm	icm	preprubam	prepruber
Kauu	koua (noue)	nomok	nomik
kykerka	larcka	noz	nig
konpula	kronubo	nospr	nospr
kyra	kyrka	prez	persez
Kampena	Kampeno	porudzok	porudzok
kopnam	kopnum	ninzi	gromi
kopuk	kpin	muk	recut
kbumne	kbumne	prunor	prunir
korn	keim	prytko	kopa
kpart	kprait	nozko	nigko
novoz	znii (odipnik)	prok	kozat
ni mam	nam	pre	keone
leuko	leuko	paou	pin
ren	resh		

1. Ланкалз весільне.

Гей вара, вара, гей вара вара
замончеченку вара
Ой не дла ва я, ой не дла ва я
дівчынну годувара.

Я годуваш, я годувара
до свогі мисл, ой нейдн
за нет, ой нейдн за нет
зі акрункам прышмт.

Ой серед села, ой серед села
малованаз прызьба
Ой ідуть на нін, ой ідуть на нін
замончеченскіх трыста.

2.) Ланкалз весільне.

Якімн Гооме, якімн Гооме
на той лвіт нарадила,
мшн і тін хиточці,
мшн і тін хиточці
мачоньку не вогна.

Ой як я дачну, ой як я дачну
мачоньку ваводита
Ой буде немн, ой буде немн
радушчэньку мішмт.

Odpowiedzi na kwestionariusz
w sprawie badania środowiska

11
8

Nazwa miejscowości: Łęsinia pow. Lesko

- ad 1. Zabytków architektury niema; cerkiew wybudowana w roku 838 -
drewniana, bez żadnego wyroźnego stylu, w formie "kryja"
odnowiona w roku 1930 r., malowidła konserwatorskie.
Cerkiew ze względu na krótki swój wiek nie stoi pod
opieką urzędu konserwatorskiego w Łuswie.
- ad 2. Na terenie wsi, w sąsiedztwie Białogrodu, jest utwo-
rzone pole naftowe na powierzchni około 25 hektarów, zabunt-
nowane w 1935 r przez pewną krajową firmę naftową,
dotychczas eksploatacji nie rozpoczęto.
- ad 3. W gromadzie działają dwie organizacje - kulturalna "Prosvita"
i kołcho gospodarczego towarzystwa "Lilskyj Hospodar"
- ad 4. Prosvita ma scenę teatralną. Odbywają się przedstawienia
amatorskie.
- ad 5. Gospodarno-handlowa działalność rozwija kooperatywa
"Jednist" założona w roku 1929 roku.
- ad 6. Kulturalnie rozwinięta; do gromady przychodzą
następujące miesięczniki: "Pycen Profesjonalnij" "Nisicnar"
"Poludko" "Narodnie Sprawy" "Nowyj Lw"
Z gospodarczych organów "Lilskyj Hospodar".
W tej wsi jest biblioteka.
- ad 7. Imię gromady prowadzi droga szpinna o twardym
podłożu utrzymywana w miernym stanie w trybie siew-
kowej robotnicy. Odległość szkoły od wsi w Białogro-
dzie 2 kilon. Od kościoła w Białogrodzie 3 kilometry
Od powiatowego miasta Lesko 22 kil. Od stacji Lesko-Łukowica
26 kilometrów.

Gołanowic i Leskiem autobusowe.

Poście w Białymostku 2 kilometry. Listonosz wiejski samych korespondencji niedzielnic.

ad 8. Dla rozwoju turystycznego w społeczności warunków niemożliwych, stałyby się wyjątkiem na brak odpowiednich pomieszczeń (miejscowości jednolite).

Stajnia, dnia 19 lutego 1939r.

Kłucki Eugen
numer.

Střizivice, dne 24 prosince 1936 r.

Do
Inspektorátu školství

"Javoškov"

Na poklečení z dne 12 prosince 1936 r.
dovozím, že tutýžna škola realizovaná U. a z. s. u. z. J. a. n. k.
Temkovskij a v rohu školství 1936/37 uiněta realizo-
vati jai U. a z. s. u. Na poklečení taun ptačozí protai
ludovci tutýžnyj gromady univisiovy do Inspekto-
ratu školství a Javoškov. Na ruce T. a. z. s. u. n. p.

językove škola uie uatřofiaata, bo uoan jai
vapeřuie zblivou jeh s'viadny zřřaouy do
"Projektu organizace u rohu školství 1936/37" krotki
stovnu vyřarob.

Ludovci' odnosi sig utrojs do uanki
języka Temkovskij a uia zbrovnu rodicielkium
ostro vyřepovata jreieho podřecauthou
Temkovskiu. -

Rossin
revis.

14
Publirna szkola powszechna stopnia I i II Szkoły.

L: 9/38

Szabolcs, dnia 28 stycznia 1938 r.

Inspektorat Szkolny

nr Szabolcs

Na polecenie z dnia 25 stycznia 1938 Nr 71/38
dowodem, że gromada tużysza przy staraniu ^{Proz.}
o wyrofanie bukwaru Teukovskiego ze szkoly
i weka na zatowieniu tej sprawy przez Inspektorat
Szkolny. -

Rassind

urząd. p.o. k.s. nk.